בעזהשי"ת

בֵּין הַמְּצָרִים

חִיזּוּק אוּן עֵצוֹת וְוִי אַזוֹי אוֹיסְצוּנִיצְן רִיכְטִיג
דִי דְרַיי וָואכְן פוּן 'בֵּין הַמְּצָרִים'.
גֶעפְלָאכְטְן מִיט שֵׁיינֶע לִימוּדִים וָואס מֶען קֶען מִיט נֶעמֶען
אוֹיף אַ גַאנְץ יָאר.

ווִיסְן זָאלְסְטוּ אַז דִי דְרַיי וָואכְן, דִי טֶעג פוּן 'בֵּין הַמְּצָרִים', וָואס מֶען פִירְט זִיךְ מִיט דִי הֲלָכוֹת פוּן אֲבֵלוּת – זֶענֶען טֶעג וָואס מֶען קֶען זֵייעֶר מַצְלִיחַ זַיין אִין עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוּן מֶענְטְשְׁן זֶענֶען זִיךְ טוֹעֶה, מֶען מֵיינְט אַז דִי דְרַיי וָואכְן זֶענֶען טֶעג פוּן עַצְבוּת אוּן מָרָה שְׁחוֹרָה, אָבֶער בֶּאֱמֶת אִיז פּוּנְקְט פַארְקֶערְט, עֶס זֶענֶען טֶעג וָואס מֶען קֶען זִיךְ זֵייעֶר דֶערְנֶענְטֶערְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

אַמָאל הָאט מֶען גֶעשְׁמוּעֶסְט מִיט מוֹהֲרַנַ"ת, מֶען הָאט אִים דֶערְצֵיילְט אַז עֶס זֶענֶען דָא עֶרְלִיכֶע אִידְן וָואס זָאגְן אַז זֵיי הָאבְּן אַ יְרִידָה אִין דִי טֶעג פוּן 'בֵּין הַמְּצָרִים'; הָאט מוֹהֲרַנַ"ת גֶעזָאגְט: "עֶס אִיז נִישְׁט אֱמֶת, דִי טֶעג פוּן בֵּין הַמְּצָרִים זֶענֶען טֶעג וָואס מֶען קֶען זֵייעֶר נָאנְט וֶוערְן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דוּרְךְ לֶערְנֶען תּוֹרָה, דוּרְךְ דַאוֶונֶען אוּן טוּן גוּטֶע מַעֲשִׂים".

עַל כֵּן זָאלְסְטוּ אוֹיסְנִיצְן דִי טֶעג מִיט לֶערְנֶען אוּן דַאוֶונֶען, אוּן אֲפִילוּ מֶען פִירְט זִיךְ בְּדִינֵי אֲבֵלוּת – זָאלְסְטוּ אָבֶּער זַיין פְרֵיילִיךְ, זָאלְסְט אַרוּם גֵיין מִיט אַ שְׁמֵייכְל. אַזוֹי ווִי דֶער הֵיילִיגֶער חוֹזֶה פוּן לוּבְּלִין זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט גֶעזָאגְט פַארְן הֵיילִיגְן יִשְׂמַח מֹשֶׁה זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ: "צַהֲלָתוֹ בְּפָנָיו וְאֶבְלוֹ בְּלִבּוֹ", פוּן דְרוֹיסְן זֶענֶען מִיר פְרֵיילִיךְ, אוּן דִי הַארְץ אוּנְזֶערֶע – ווֵיינְט, מִיר פְרֵייעֶן זִיךְ מִיט דִי מִצְוֹת וָואס מִיר טוּעֶן; אַזוֹי אִיז גֶעוֶוען בַּיי אַלֶע צַדִּיקִים, אוּן אַזוֹי הָאבְּן זֵיי גֶעלֶערְנְט דִי תַּלְמִידִים, מֶען זָאל שְׁמֵייכְלֶען אוּן זַיין מִיט אַ פְרֵיילִיכֶע גַיסְטֶע, נָאר שְׁטִילֶערְהֵייט זָאל מֶען עוֹסֵק זַיין אִין קְלָאגְן אוּן ווֵיינֶען אוֹיפְן חוּרְבַּן הַבַּיִת.

***

לִיבֶּער בְּרוּדֶער, יֶעצְט אִין דִי דְרַיי וָואכְן, דִי טֶעג פוּן 'בֵּין הַמְּצָרִים' – דַארְפְן מִיר זִיךְ זֵייעֶר מְחַזֵּק זַיין מִיט אֱמוּנָה, צוּ ווִיסְן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט בַּאשַׁאפְן דִי וֶועלְט, עֶר פִירְט אַלֶעס, עֶר מַאכְט אַלֶעס, עֶר אִיז מִיט מִיר, בַּיי מִיר אוּן נֶעבְּן מִיר. ווַייל דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (בְּרָכוֹת לג.): "מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵּעָה", ווֶוער עֶס הָאט שֵׂכֶל – "כְּאִלּוּ נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו", אִיז אַזוֹי ווִי דִי בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז בַּיי אִים נִישְׁט חָרוּב; וָואס מֵיינְט דַעַת אוּן שֵׂכֶל? דָאס מֵיינְט מֶען דִי אֱמוּנָה, אַזוֹי ווִי עֶס שְׁטֵייט אִין פָּסוּק (דְּבָרִים ד, לה): "אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ", ווַייל דָאס אִיז דִי חוּרְבְּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דָאס וָואס מֶען פַארְגֶעסְט פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, דָאס וָואס מֶען רֶעדְט זִיךְ נֶעבֶּעךְ אַיין אַז דִי וֶועלְט פִירְט זִיךְ מִיט טֶבַע, מִקְרֶה אוּן מַזָּל; עַל כֵּן דַארְפְן מִיר זִיךְ זֵייעֶר שְׁטַארְקְן מִיט אֱמוּנָה, אַזוֹי וֶועלְן מִיר זוֹכֶה זַיין אַרוֹיסְצוּגֵיין פוּן גָלוּת, מִיר וֶועלְן זוֹכֶה זַיין צוּ בִּיאַת מָשִׁיחַ.

ווִי אַזוֹי אִיז מֶען זוֹכֶה צוּ אַ שְׁטַארְקֶע קְלָארֶע אֱמוּנָה? דוּרְךְ תְּפִלָּה; דוּרְךְ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף אַלֶעס וָואס מֶען דַארְף, אוּן דוּרְךְ דַאנְקֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן וֶוערְט דִי אֱמוּנָה זֵייעֶר שְׁטַארְק, אוּן מֶען וֶוערְט זֵייעֶר נָאנְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן; דֶערִיבֶּער זָאלְסְטוּ יֶעצְט אִין דִי טֶעג פוּן 'בֵּין הַמְּצָרִים' זִיךְ שְׁטַארְקְן אִין דִי זַאךְ פוּן גֵיין יֶעדְן טָאג הִתְבּוֹדְדוּת, טְרֶעף זִיךְ אַ שְׁטִילֶע פְּלַאץ אוּן דָארְט זָאלְסְטוּ זִיךְ אוֹיסְגִיסְן דַיין הַארְץ צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, בֶּעט אִים אוֹיף אַלֶעס וָואס דוּ דַארְפְסְט, בֶּעט אִים אוֹיף רוּחְנִיּוּת אוּן אוֹיךְ אוֹיף גַשְׁמִיּוּת, רֶעד מִיט דַיינֶע אֵייגֶענֶע תְּפִלּוֹת אוֹיף אִידִישׁ, דָאס וֶועט אוֹיפְבּוֹיעֶן דַיין אֱמוּנָה, דוּ

וֶועסְט זוֹכֶה זַיין בְּמֶשֶׁךְ הַיָּמִים צוּ אַ קְלָארֶע אֱמוּנָה, דַיין דַּעַת וֶועט וֶוערְן שְׁטַארְק גֶעבּוֹיט, בִּיז עֶס וֶועט זַיין בַּיי דִיר אַ בִּנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דוּ וֶועסְט וֶוערְן אוֹיסְגֶעלֵייזְט פוּן אַלֶע דַיינֶע גָלוּת'ן.

מֶען דַארְף אָבֶער אַסַאךְ סַבְלָנוּת, אִין אָנְהֵייבּ וֶועט דִיר זַיין שְׁוֶוער דִי עֲבוֹדָה, וַוייל וִוילַאנְג דִי אֱמוּנָה אִיז נָאכְנִישְׁט קְלָאר אוּן לוֹיטֶער – הָאט מֶען נִישְׁט דִי גֶעפִיל פַאר תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, מֶען הֵייבְּט אָן דַאוֶונֶען, מֶען הֵייבְּט אָן זִיךְ מִתְבּוֹדֵד זַיין, אוּן מֶען וֶוערְט מִיד, מֶען הֵייבְּט אָן גֶענֶעצְן, בִּיז מֶען לָאזְט אָפּ דִי הֵיילִיגֶע עֲבוֹדָה, אוּן וַוייל מֶען שְׁפִּירְט נִישְׁט וִוי דִי תְּפִלּוֹת וֶוערְן נִתְקַבֵּל, מֶען שְׁפִּירְט נִישְׁט וִוי מֶען הֶערְט מִיךְ אוֹיס וְכוּ', וַוייל פוּן אַסַאךְ זִינְדִיגְן, פוּן טוּן עֲבֵירוֹת – וֶוערְט "עֲנָנִין דִּמְכַסִּין עַל עַיְנִין" (זוֹהַר הַקָּדוֹשׁ פָּרָשַׁת פִּנְחָס, דַּף רנב.), עֶס וֶוערְן וָואלְקֶענֶעס וָואס פַארְדֶעקְן דִי אֱמוּנָה, מֶען שְׁפִּירְט נִישְׁט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אָבֶער אַז מֶען שְׁטַארְקְט זִיךְ מִיט אַסַאךְ סַבְלָנוּת, מֶען הַאלְט אָן דִי עֲבוֹדָה טָאג נָאךְ טָאג, וָואךְ נָאךְ וָואךְ, אוּן אַזוֹי וַוייטֶער – אִיז מֶען זוֹכֶה צוּ אַ קְלָארֶע לוֹיטֶערֶע אֱמוּנָה, בִּיז כְּאִילוּ נִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו.

***

יֶעצְט אִין דִי טֶעג פוּן 'בֵּין הַמְּצָרִים' וֶוען מִיר קְלָאגְן אוֹיפְן חוּרְבָּן הַבַּיִת – דַארְפְן מִיר תְּשׁוּבָה טוּן, מִיר דַארְפְן פַארְרֶעכְטְן צוּ אָנְהֵייבְּן לֶעבְּן מִיט אַ שְׁטַארְקֶע אֱמוּנָה, צוּ גְלֵייבְּן אִינֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, נִישְׁט הָאבְּן קַיין קַשְׁיוֹת אוֹיפְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, גְלֵייבְּן אַז וָואס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער טוּט אִיז גוּט; וַוייל דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (תַּעֲנִית כט.), וֶוען דִי מְרַגְּלִים זֶענֶען צוּרִיק גֶעקוּמֶען מִיט לָשׁוֹן הָרָע אוֹיף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל – הָאבְּן אַלֶע אִידְן גֶעוֵויינְט, אוּן דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט דֶעמָאלְט גֶעזָאגְט: "אַתֶּם בְּכִיתֶם בְּכִיָּה שֶׁל חִנָּם", דֶערְפַאר וָואס עֶנְק הָאבְּן גֶעוֵויינְט אוּמְזִיסְט, "אֲנִי קוֹבֵעַ לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת", וֶועל אִיךְ בַּאשְׁטִימֶען דֶעם טָאג עֶנְק זָאלְן אַלֶע יָארְן וֵויינֶען, אוּן טַאקֶע דֶעם טָאג, תִּשְׁעָה בְּאָב, זֶענֶען בֵּיידֶע בָּתֵּי מִקְדָּשׁ חָרוּב גֶעוָוארְן.

מִיר דַארְפְן תְּשׁוּבָה טוּן, מִיר דַארְפְן אוֹיפְהֶערְן זִיךְ אָפְּרֶעדְן אוּן וֵויינֶען, אוּן אוֹיךְ וֶוען עֶס זֶעט אוֹיס וִוי זַאכְן זֶענֶען שְׁלֶעכְט, עֶס זֶעט אוֹיס גֶעפֶערְלִיךְ – דַארְף מֶען גְלֵייבְּן בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵימָה אַז פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן קוּמְט נִישְׁט אַרוֹיס קַיין שְׁלֶעכְטְס, אַלֶעס אִיז לְטוֹבָה, וַוייל חַס וְשָׁלוֹם אַז מֶען וֵויינְט, מֶען מֵיינְט אַז פוּן הִימְל וִויל מֶען שְׁלֶעכְטְס טוּן – דֶעמָאלְט וֶוערְט אַ בְּכִי' לְדוֹרוֹת; מֶען רֶעדְט נִישְׁט דָא פוּן זִיךְ אוֹיסְוֵויינֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן זִיךְ אוֹיסְגִיסְן דָאס הַארְץ, דָאס אִיז זֵייעֶר גוּט צוּ טוּן, זִיךְ אוֹיסְרֶעדְן דִי וֵוייטָאג וָואס מֶען גֵייט אַרִיבֶּער; דָאס אִיז דִי עֲבוֹדָה וָואס מָשִׁיחַ וֶועט אַרַיינְבְּרֶענְגֶען אִין דִי גַאנְצֶע וֶועלְט, מָשִׁיחַ אִיז אַ לָשׁוֹן פוּן 'מֵשִׂיחַ אִלְּמִים', מָשִׁיחַ וֶועט מַאכְן אַלֶע שְׁטוּמֶע זָאלְן שְׁמוּעֶסְן אוּן דֶערְצֵיילְן פַארְן אֵייבֶּערְשְׁטְן; מֶען רֶעדְט פוּן זִיךְ אָפְּרֶעדְן, דָאס אִיז גֶעפֶערְלִיךְ, 'אָפְּרֶעדְן' אוּן 'אוֹיסְרֶעדְן' זֶענֶען צְוֵויי אַנְדֶערֶע זַאכְן, דָאס אִיז כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב; 'אָפְּרֶעדְן' אִיז 'טוּמְאָה', 'עַצְבוּת' וּ'מָרָה שְׁחוֹרָה', אוּן זִיךְ 'אוֹיסְרֶעדְן' – אִיז 'קְדוּשָּׁה'; מִיר דַארְפְן גְלֵייבְּן בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵימָה אַז וָואס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער טוּט אִיז גוּט, פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן גֵייט נִישְׁט אַרוֹיס קַיין שְׁלֶעכְטְס, אוּן אַז זַאכְן טוּעֶן וֵויי – דַארְף מֶען קוּמֶען מִיט תַּחֲנוּנִים בֶּעטְן אַ מַתְּנַת חִנָּם, בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן עֶר זָאל רַחְמָנוּת הָאבְּן.

***

מוֹהֲרְנַ"ת פְלֶעגְט זָאגְן, וֶוען אַ מֶענְטְשׁ קְרֶעכְצְט, עֶר רֶעדְט זִיךְ אָפּ, זָאגְט מֶען אִין הִימְל אַז מֶען וֶועט אִים גֶעבְּן נָאךְ מֶער אוֹיף וָואס צוּ קְרֶעכְצְן, אוּן וֶוען אַ מֶענְטְשׁ דַאנְקְט אוּן לוֹיבְּט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן אוֹיף יֶעדֶע זַאךְ זָאגְט עֶר: "בָּרוּךְ הַשֵּׁם", "גֶעלוֹיבְּט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער", "דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז אַזוֹי גוּט צוּ מִיר" וְכוּ' – זָאגְט מֶען אִין הִימְל אַז מֶען וֶועט אִים גֶעבְּן נָאךְ מֶער גוּטְס, עֶר זָאל הָאבְּן אוֹיף וָואס צוּ דַאנְקֶען אוּן לוֹיבְּן, אוּן דָאס אִיז וָואס מֶען וֵויינְט עַד הַיּוֹם יֶעדֶע יָאר תִּשְׁעָה בְּאָב, וַוייל מֶען הָאט גֶעקְרֶעכְצְט, מֶען הָאט זִיךְ אָפְּגֶערֶעדְט אוֹיפְן אֵייבֶּערְשְׁטְן רַחֲמָנָא לִצְלָן.

עַל כֵּן זָאלְסְטוּ זִיךְ זֵייעֶר שְׁטַארְקְן נָאר צוּ דַאנְקֶען אוּן לוֹיבְּן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, וֶועט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אַוֶועק נֶעמֶען פוּן אוּנְז דִי טֶעג פוּן 'בֵּין הַמְּצָרִים', עֶר וֶועט אוּנְז גֶעבְּן נָאר גוּטְס, פוּן הִימְל וֶועט מֶען זָאגְן: "קוּקְט דֶעם אִיד וָואס הָאט גָארְנִישְׁט, עֶר הָאט צָרוֹת וְיִסּוּרִים, אוּן

דָאךְ דַאנְקְט עֶר דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, לָאמִיר אִים גֶעבְּן נָאךְ גוּטְס"; מוֹהֲרָא"שׁ טַייטְשְׁט דֶעם פָּסוּק (תְּהִלִּים קלו, א): "הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב", דַאנְק דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, זָאג שְׁטֶענְדִיג 'כִּי טוֹב', דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז גוּט, דוּרְכְדֶעם וֶועט זַיין "כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ", וֶועסְט שְׁטֶענְדִיג דַאנְקֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף זַיינֶע חֲסָדִים; וַוייל דוּרְךְ דַאנְקֶען דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן זֶעט מֶען ווּאוּנְדֶערְלִיכֶע יְשׁוּעוֹת אוּן רְפוּאוֹת, מֶען זֶעט אָפֶּענֶע נִיסִים.

***

וֶוען מִיר קְלָאגְן אוֹיפְן חוּרְבְּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מִיר זָאגְן "תִּיקּוּן חֲצוֹת", אוּן מִיר זָאגְן תִּשְׁעָה בְּאָב: "אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד", מִיט דִי קִינוֹת - אִיז דָאס אוֹיפְן הַיינְטִיגְן חוּרְבְּן; מִיר וֵויינֶען אוֹיף דִי גָלוּת הַשְּׁכִינָה, ווִי וַוייט מִיר זֶענֶען פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, מִיר וֵויינֶען אוֹיף אוּנְזֶער חוּרְבְּן, אַזוֹי ווִי דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק ב, סִימָן קא): "אֵין אוֹמְרִים חֲצוֹת עַל הֶעָבָר", מֶען וֵויינְט נִישְׁט אוֹיף וָואס אִיז גֶעוֶוען מִיט יָארְן צוּרִיק, נָאר "עַל מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה עַכְשָׁו עִם הָאָדָם", אוֹיף וָואס עֶס טוּט זִיךְ יֶעצְט מִיטְן מֶענְטְשׁ; מֶען דַארְף זִיךְ טְרֶעפְן אִין דִי פְּסוּקִים אוּן זִיךְ אוֹיסְשְׁמוּעֶסְן אוּן אוֹיסְגִיסְן דָאס הַארְץ צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אִים בֶּעטְן עֶר זָאל אוּנְז מְקָרֵב זַיין צוּ אִים, מִיר זָאלְן לֶעבְּן מִיט אֱמוּנָה, לֶעבְּן מִיטְן בַּאשֶׁעפֶער, נִישְׁט מַסִּיחַ דַּעַת זַיין פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן חַס וְשָׁלוֹם נִישְׁט מְעַכֵּב זַיין דִי גְּאוּלָּה, אוּן נִישְׁט הָאבְּן מִיט מַחֲלֹקֶת וָואס הַאלְט צוּרִיק דִי גְּאוּלָּה, אַזוֹי ווִי דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (יוֹמָא ט:), דִי צְוֵוייטֶע בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז חָרוּב גֶעוָוארְן צוּלִיב מַחֲלֹקֶת אוּן שִׂנְאַת חִנָּם, "וַעֲדַיִן מְרַקֵּד בֵּינָן", אוּן נָאכְאַלְץ אִיז דָא דִי עֲבֵירָה פוּן זִיךְ קְרִיגְן, אוּן פוּן זִיךְ פַּיינְט הָאבְּן, אוּן דָאס אִיז מְעַכֵּב דִי גְּאוּלָּה.

עַל כֵּן יֶעצְט וֶוען מִיר זֶענֶען אִין דִי דְרַיי וָואכְן, אִין דִי 'בֵּין הַמְּצָרִים' טֶעג, זָאלְסְטוּ זִיךְ שְׁטַארְקְן מִיט קוּקְן גוּט אוֹיף אַ צְוֵוייטְן, אוּן מִיט אוֹיפְזוּכְן דִי גוּטֶע זַאכְן בַּיי אַנְדֶערֶע, אוּן זַיי דַן זַיין לְכַף זְכוּת, אַזוֹי ווִי דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (שְׁבוּעוֹת ל.) אוֹיפְן פָּסוּק (וַיִּקְרָא יט, טו): "'בְּצֶדֶק תִּשְׁפֹּט עֲמִיתֶךָ', הֱוֵי דָן אֶת חֲבֵירְךָ לְכַף זְכוּת", זַיי דַן יֶעדְן אֵיינֶעם לְכַף זְכוּת, קוּק גוּט אוֹיף יֶעדְן, אוּן אַזוֹי וֶועט דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אוּנְז דַן זַיין לְכַף זְכוּת, וַוייל (שַׁבָּת קכז:): "הַדָּן חֲבֵירוֹ לְכַף זְכוּת דָּנִין אוֹתוֹ לִזְכוּת", דֶער וָואס קוּקְט גוּט אוֹיף אַנְדֶערֶע קוּקְט מֶען פוּן הִימְל אוֹיף אִים גוּט, מֶען אִיז אִים אוֹיךְ דַן לְכַף זְכוּת, אוּן אֲפִילוּ מֶען זֶעט אַ מֶענְטְשׁ מִיט חֶסְרוֹנוֹת - דַארְף מֶען גְלֵייבְּן אִין דִי וֶוערְטֶער פוּן דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים (בְּרָכוֹת נז.): "אֲפִילוּ רֵיקָנִין שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מִצְוֹת כְּרִמּוֹן", אֲפִילוּ דִי לֵיידִיגֶע מֶענְטְשְׁן זֶענֶען אוֹיךְ פוּל מִיט מִצְוֹת, אַזוֹיפִיל ווִי דִי קֶערְלֶעךְ פוּן אַ מִילְגְרוֹים; מֶען דַארְף אוֹיפְזוּכְן דִי גוּטֶע קֶערְלֶעךְ, דִי גוּטֶע נְקוּדוֹת.

***

וֶוען אַ מֶענְטְשׁ לֶעבְּט מִיט אַבִּיסְל יִשּׁוּב הַדַּעַת וֶועט עֶר קֵיינְמָאל נִישְׁט הָאבְּן מִיט מַחֲלֹקֶת, מִיט מְתַקֵּן זַיין אַנְדֶערֶע וְכוּ', וַוייל דֶער וָואס לֶעבְּט מִיט יִשּׁוּב הַדַּעַת, עֶר וֵוייסְט אַז 'אֵיין טָאג וֶועל אִיךְ דַארְפְן אַלֶעס אִיבֶּערְלָאזְן, אֵיין טָאג וֶועט קוּמֶען דֶער מַלְאָךְ... אוּן אִיךְ וֶועל אַלֶעס דַארְפְן אִיבֶּערְלָאזְן, אִיךְ וֶועל אַוֶועק גֵיין פוּן דִי וֶועלְט, מַיין נְשָׁמָה וֶועט אַרוֹיפְגֵיין וְכוּ'; אַזַא מֶענְטְשׁ וֶועט זִיךְ נִישְׁט קְרִיגְן מִיט אַנְדֶערֶע, אוּן אֲפִילוּ מֶען וֶועט אִים אָנְהֶעצְן וְכוּ', אַז עֶס אִיז אַ מִצְוָה צוּ קְרִיגְן וְכוּ' - וֶועט עֶר אַנְטְלוֹיפְן פוּן דִי סָארְט מִצְוֹת.

יֶעדֶער אִיז אִיבֶּערְצֵייגְט אַז בַּיי זֵיי אִיז דִי אֱמֶת, אָבֶּער דָאס אִיז זִיכֶער: "אֱ-מֶת", אֵיין טָאג: "אֶהְיֶ' מֵת", וֶועל אִיךְ זַיין אַ נִפְטָר, עֶס וֶועט גָארְנִישְׁט נִיצְן, נִישְׁט קֵיין גֶעלְט, נִישְׁט קֵיין כָּבוֹד, נִישְׁט קֵיין מֶעכְטִיגְקֵייט וְכוּ', אוּן דֶעמָאלְט וֶועל אִיךְ זֶען דֶעם רֵיינֶעם אֱמֶת, אַז (יִרְמְיָהוּ י, י): "וַה' אֱלֹקִים אֱמֶת", נָאר דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער אִיז אֱמֶת, אוּן דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה; אִיז וָואס דַארְף מֶען זִיךְ פַּיינְט הָאבְּן אֵיינֶער דֶעם צְוֵוייטְן? פַארְוָואס זָאלְן צְוֵויי בְּרִידֶער נִישְׁט רֶעדְן צוּלִיב דֶעם וָואס דֶער בְּרוּדֶער אִיז בַּיי אַ צְוֵוייטֶע חֲסִידוּת אָדֶער גֶעהֶערְט אִין אַ צְוֵוייטֶע קְהִילָּה וְכוּ'? פַארְוָואס זָאלְן צְוֵויי שְׁכֵנִים וָואס בֵּיידֶע זֶענֶען עֶרְלִיכֶע אִידְן נִישְׁט רֶעדְן אֵיינֶער מִיטְן צְוֵוייטְן צוּלִיב דֶעם וָואס דֶער אַנְדֶערֶער שָׁכֵן גֵייט צוּ אַן אַנְדֶערֶער רֶבִּי, אָדֶער צוּ אַן אַנְדֶערֶער רֹאשׁ יְשִׁיבָה וְכוּ'? דָאס אִיז דֶער בִּיטֶערֶער גָלוּת, אוּן נָאר צוּלִיב דֶעם לַיידְט מֶען צָרוֹת, (מֶען רֶעדְט נִישְׁט פוּן מִינִים וְאֶפִּיקוֹרְסִים וָואס עַל פִּי תּוֹרָה דַארְף מֶען זִיךְ אָפְּטֵיילְן, מֶען רֶעדְט פוּן אִידְן

מַאֲמִינִים בַּה׳ וּבְתוֹרָתוֹ), און וֶועֶר וֵוייסְט וִויפִיל פַּרְנָסָה אִידְן פַאַרְלִירְן צוּלִיבּ מַחֲלֹקֶת, וַוייל אֵיין קְלֵיינֶע מַחֲלֹקֶת אִיז דּוֹחֶה מֵאָה פַּרְנָסוֹת – נֶעמְט אַוֶועק הוּנְדֶערְט פַּרְנָסוֹת פוּן אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (לִיקוּטֵי הֲלָכוֹת יוֹרֶה דֵעָה א, הִלְכוֹת רִבִּית הֲלָכָה ה).

***

אִיךְ בֶּעט דִיר זֵייעֶר, יֶעצְט אִין דִי דְרַיי וָואכְן, אִין דִי טֶעג פוּן ׳בֵּין הַמְּצָרִים׳ זָאלְסְטוּ זִיךְ מִיט קֵיינֶעם נִישְׁט קְרִיגְן, און זֶע אַז אִין שְׁטוּבּ זָאל זַיין שָׁלוֹם, זַיי אַ וַתְּרָן אִין שְׁטוּבּ, און גֶעבּ שְׁטֶענְדִיג גוּטֶע וֶוערְטֶער, און אַז דַיין וַוייבּ בֶּעט גֶעלְט פַאר שְׁטוּבּ זַאכְן, און פַאר אִירֶע זַאכְן – זָאלְסְטוּ אִיר גֶעבְּן, זַיי נִישְׁט קַארְג, טוּ אַלֶעס פַאר שָׁלוֹם; וַוייל דֶער סַמֶ״ךְ מֶ״ם זוּכְט וואוּ עֶר קֶען מַאכְן אַ קְרִיג צְווִישְׁן מַאן און וַוייבּ, אַזוֹי טוּט עֶר זֵיי בֵּיידֶע אַרָאפְּוַוארְפְן אִין עֲבֵירוֹת רַחֲמָנָא לִצְלָן.

עַל כֵּן נֶעם אָן דִי עֵצָה פוּן דִי הֵיילִיגֶע צַדִיקִים וָואס זָאגְן אַז מֶען זָאל זִיךְ קֵיינְמָאל נִישְׁט טַעְנָה׳ן מִיט דִי וַוייבּ, און זִיכֶער נִישְׁט שְׁטֶעכְן מִיט וֶוערְטֶער. דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (בָּבָא מְצִיעָא נט.), מֶען דַארְף זֵייעֶר אַכְטוּנְג גֶעבְּן נִישְׁט צוּ טְשֶׁעפֶּען דִי וַוייבּ, ״שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁדִּמְעָתָהּ מְצוּיָה אוֹנָאָתָהּ קְרוֹבָה״, דִי נַאטוּר בַּיי פְרוֹיעֶן אִיז אַ וֵוייכֶע נַאטוּר, זֵיי וֵויינֶען און וֶוערְן שְׁנֶעלֶער גֶעטְשֶׁעפֶּעט, און אַז עֶס אִיז דִיר שְׁוֶוער, דוּ שְׁפִּירְסְט וִוי דוּ קֶענְסְט נִישְׁט וְכוּ׳, זָאלְסְטוּ אַנְטְלוֹיפְן צוּ דִי תּוֹרָה, אַז דוּ וֶועסְט לֶערְנֶען תּוֹרָה און זִיךְ אוֹיסְוֵויינֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן – וֶועט זִיךְ אַלֶעס אִיבֶּערְדְרַייעֶן לְטוֹבָה, וַוייל אַלֶעס אִיז תָּלוּי נָאר אִין דִיר, אַזוֹי וִוי דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ח, יח): ״זָכָה״, אַז מֶען לֶערְנְט תּוֹרָה, מֶען פִירְט זִיךְ מִיט מַעֲשִׂים טוֹבִים – ״עוֹזַרְתּוֹ״, וֶוערְט דִי וַוייבּ בָּטֵל צוּם מַאן, ״לֹא זָכָה, כְּנֶגְדּוֹ״, און נָאךְ מֶער זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער זוֹהַר (תִּיקוּן יד, דַף ל:): ״עֵזֶר לוֹ בְּעָלְמָא דֵין״, סַיי אוֹיף דִי וֶועלְט, ״וּבְעָלְמָא דְאָתֵי״, און אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט; וַוייל אַלֶעס אִיז נָאר תָּלוּי אִינֶעם מַאן.

***

לִיבֶּער בְּרוּדֶער, יֶעצְט אִין דִי דְרַיי וָואכְן, אִין דִי טֶעג פוּן ׳בֵּין הַמְּצָרִים׳ זָאלְסְטוּ אָפְּלָאזְן אַלֶע מַחֲלֹקֶת, מַחֲלֹקֶת אִיז אַזוֹי גֶעפֶערְלִיךְ, אֲפִילוּ עֶרְלִיכֶע אִידְן וֶוערְן פַארְכַאפְּט אִין דֶעם, עֶס זֶענֶען דָא מֶענְטְשְׁן וָואס גֵייעֶן אַרַיין אִין אַ דִמְיוֹן אַז זֵיי דַארְפְן פַארְעֶכְטְן דִי וֶועלְט, און נָאר זֵיי זֶענֶען בַּיים אֱמֶת, און אַלֶע דַארְפְן זִיךְ אוּנְטֶערְוַוארְפְן אוּנְטֶער זֵיי, און אוֹיבּ נִישְׁט – אִיז אַ מִצְוָה זֵיי צוּ רוֹדְפְ׳ן הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ, דֶער סַמֶ״ךְ מֶ״ם קוּמְט צוּ זֵיי פַארְשְׁטֶעלְט וִוי אַן עֶרְלִיכֶער אִיד, עֶר טוּט אָנְהֶעצְן דֶעם מֶענְטְשׁ עֶר זָאל זִיךְ קְרִיגְן מִיט אַנְדֶערֶע מִיט אַ לְבוּשׁ פוּן ׳מֶען דַארְף מְתַקֵּן זַיין דִי וֶועלְט׳ וְכוּ׳.

אָבֶּער אִין אֱמֶת׳ן דַארְף מֶען וִויסְן אַז עֶס אִיז נִישְׁטָא קֵיין מֶענְטְשׁ אָן אַ חִסָרוֹן, יֶעדֶער אֵיינֶער וֶוערְט בַּאשַׁאפְן מִיט אַ פֶעלֶער וְכוּ׳, און דִי עֲבוֹדָה אִיז דָאס אוֹיס צוּ אַרְבֶּעטְן און זִיךְ מַשְׁלִים זַיין, אָבֶּער אוֹיף אַ צְוֵוייטְן טָאר מֶען נִישְׁט קוּקְן שְׁלֶעכְט, און חַס וְשָׁלוֹם זוּכְן דִי חֶסְרוֹנוֹת, און אַז דֶער יֵצֶר הָרָע קוּמְט אַיינְרֶעדְן צוּ זוּכְן בַּיי אַנְדֶערֶע שְׁלֶעכְטְס – זָאל מֶען זִיךְ דֶערְמַאנֶען דִי חַטְאוֹת נְעוּרִים, און אוֹיךְ וִוי מֶען הַאלְט יֶעצְט וְכוּ׳, און אֲפִילוּ מֶען אִיז אַ גְרוֹיסֶער לַמְדָן, און אוֹיךְ אַ חָשׁוּבְ׳עֶר אִיד, אַ חָסִיד – דַארְף מֶען זִיךְ בַּארֶעכֶענֶען וִוי מֶען הַאלְט אוֹיף דִי וֶועלְט מִיט דִי אֵייגֶענֶע עִנְיָנִים (פג״ה), וִוי עֶס קוּמֶען אַרַיין נִישְׁט גוּטֶע מַחְשָׁבוֹת הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ, און חַס וְשָׁלוֹם אַרוֹיסְגֵיין קֶעגְן אַ אִיד, חַס וְשָׁלוֹם צוּ הָאבְן צוּ טוּן מִיט פַארְשֶׁעמֶען אַ אִיד, אָדֶער מְקַפֵּחַ זַיין אֵיינֶעמְ׳ס פַּרְנָסָה, וַוייל נָאר דוּרְךְ שָׁלוֹם וֶועלְן מִיר זוֹכֶה זַיין צוּ וֶוערְן אוֹיסְגֶעלֵייזְט, אַזוֹי וִוי דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (דְבָרִים רַבָּה ה, טו): ״אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְנַחֵם אֶת יְרוּשָׁלַיִם אֶלָּא בְּשָׁלוֹם״, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט טְרֵייסְטְן יְרוּשָׁלַיִם, נָאר בִּזְכוּת שָׁלוֹם, און ״אֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְבַשֵּׂר אֶת יְרוּשָׁלַיִם שֶׁיִּהְיוּ נִגְאָלִים אֶלָּא בַּשָּׁלוֹם״, דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט אוּנְז זָאגְן דִי גוּטֶע בְּשׂוֹרָה אַז מִיר וֶוערְן אוֹיסְגֶעלֵייזְט נָאר מִיט שָׁלוֹם, ״שֶׁנֶּאֱמַר״ אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין פָּסוּק (יְשַׁעְיָה נב, ז-ט): ״מַה נָּאווּ עַל הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה אֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹקָיִךְ, קוֹל צֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּו יְרַנֵּנוּ כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב ה׳ צִיּוֹן, פִּצְחוּ רַנְּנוּ יַחְדָּו חָרְבוֹת יְרוּשָׁלָםִ כִּי נִחַם ה׳ עַמּוֹ גָּאַל יְרוּשָׁלָםִ״, אָמֵן סֶלָה.

***

קוֹל אֱמוּנָה - 845-299-2224